

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ-
HIVATAL ES NYOMDA

Ciuj-Kolozsvár, St. Baron
L. Pop, (Brassai-utca) 10.

Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Zs. N. Sz. — 558

A kéziratok kizárólag a
szerkesztőséghez cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza.

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

Dr. Ramasetter Róbert

B u d a p e s t
I. Deák tér 2. II. sz.

ÁRAK:

— 750
— 380
— 200
Negyedévre
Egy hónapra
Egy szám ára
varon és vidék
Bukarestben
Csehszlovákia
Egy hónapra
Egy szám

1924 augusztus 19 Kedd

Ciuj Kolozsvár * VII. évfolyam * 186. szám

5684. Ab 19

Elméleti és gyakorlati igazság

Jorga Miklós kétségtelenül egyike Románia legértékesebb látású egyéniségeinek, aki legutóbb Valenii de Muntea-ben tartott beszédében is megkapó szavakat talált a kisebbségi elemek törekvésének igazolására. Sem a nemzeti fejlődés, sem a humanitás szempontjából nem lehet egyetlen kifogást emelni Jorga beszéde ellen, melyben szinte látróki intuícióval mondotta: minden nemzetnek ragaszkodnia kell tántoríthatatlanul saját kultúrájához, saját nemzeti lételeméhez, vagy ami ezzel egyenlő: fennmaradásához. A retorika izzó tüze át ezáltal elvéthetetlen igazságok beltek szárnyra a Jorgán sikerült a történelemtudóst élveznünk, ezt a történelemtudóst akit nem forgat ki jobb meggyőződéséből a napi politikához való gyáva alkalmazkodás.

Sajnos, Jorga ur csak ritkán nyilatkozik meg olyan kulturájához és tudásához méltó őszinteséggel, mint azt Valenii de Muntea-beli beszédében tette, melynek egyébként egyik legfőbb szépségéből az, hogy a romániai népkisebbségek sorából a zsidókat egyszerűen elhallgatta. Általában ez a Jánus arcoszerűség jellemzi Jorga professzort, ahinek lendületes förmérvényét a lengyel zsidóság ellen csak nemrégiben olvashattuk. Ő, aki nagyon jól tudhatta, hogy egy nemzet életét, konzerválását annak történelmi múltja, történelmi múltjának gazdasága biztosítja és tartja fenn, — milyen történelmi elméletre hivatkozva veszi tagadásba a legértékesebb nép népi jogait: a zsidóságot?

Bizony, igen kevés őszinteség nyilatkozik meg Jorga politikai szereplésében. Csupa ellentmondás ez a különben nyegtehetségű ember, akit éppen ellentmondásai huznak le a kétalakúság súlyos iszap ingoványába. Ugyanaz a Jorga, aki a retorika kedvéért, egy érzelmességgel kiforszírozott hatás elérése céljából a legnemesebb igazságok kimondására ragd tartja el magát, — a parlamentben leplezetlenül áll azoknak élére, akik a nemzeti kisebbségek jogai ellen törnek.

Merjük hinni, hogy Jorga professzor igazi arculatát nem a politikai aréna tisztátalan hullámgűrűi verik vissza. Ha fel nem fejtető okok miatt ma még nincs is meg a kellő bátorság Jorgában ahhoz, hogy a tudós meggyőződését ne engedje befolyásoltatni a politikai tömeghangulatok mindig rosszindulatú impresszióitól, reméljük, hogy sok kiábrándulás után mégis össze fogja tudni egyeztetni tudói lelkiismeretét a gyakorlati tevékenységgel. Művészi hatással, retorikai görögűzettel csak muló érdemeket lehet szerezni, az elméleti igazság csak gyakorlati érvényesítés által válik termékeny igazsággá.

Merjük hinni, hogy Jorga lelke mélyén a zsidósággal szemben is sokkal több megértés húzódik meg, mint amennyi gyakorlati tevékenységében, politikai megnyilvánulásaiban megnyilatkozik. Legalább is logikus ez a feltételezésünk, ha azokra a lelkes szavakra gondolunk, melyeket Valenii de Muntea-ban Jorga mondott. Jorgának, a történelemtudós-nak tudnia kell, hogy nincs nép, amely a történelem véres utjain több ragaszkodással, tartott volna ki népi, erkölcsi, vallási és kulturai fajisága mellett, mint a zsidóság.

A zsidókat lehet szeretni, lehet gyűlölni, mint a fajták általában gyűlölik és szeretik egymást, de népiségéhez való jogát éppen a történelemfilozófia alapján nem lehet elvitatni. Mi nem kérünk több jogot magunknak, mint a többi népkisebbségek, de kimondjuk, hogy azok a szárnyaló igazságok, melyeket Jorga a többi romániai kisebbségek javára hangsúlyozott, minket is megilletnek, történelmi és emberi jog szerint egyaránt. Megillet a ragaszkodás önmagunkhoz, népiségünkhöz, kulturánkhöz és minden emberi jogainkhoz!

Mosoiu és Tatarescu miniszterek nyilatkoznak az Uj Keletnek

A nagyváradi liberális képviselők és szenátorok regionalista blokkjáról

(Oradea-Mare, augusztus 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) Megemlékezett az Uj Kelet arról, hogy a liberális párt erdélyi képviselői és szenátorai, akik rendkívül elégedetlenek a kormány mai politikájával, nemrég gyűlést tartottak Nagyváradon és az erdélyi érdekek védelmére blokkot alakítottak. A kormánypárt körében a nagyváradi gyűlés igen kínos benyomást keltett, mert egy veszedelmes bomlási proceszszusnak lehet kiindulópontja. Érthető tehát, hogy a kormány tagjai minden lehetőt elkövetnek a különmozgalom leszerelésére. Mosoiu Traján közmunakügyi miniszter vasárnap délelőtti Nagyváradra érkezett, ahol résztvett az elégtelen liberális párttagok bizalmas értekezletén. Kiszivárgott hírek szerint a miniszternek sikerült lecsillapítania a kedélyeket azzal, hogy jelenleg nincs más politikai párt, amely alkalmas lenne a kormány átvételére s ki tudná vezetni az országot a nehéz gazdasági helyzetből. Éppen ezért kérte az értekezlet tagjait, hogy tartsanak ki a párt mellett.

Az értekezleten szó sem volt az erdélyi liberálisok állítólagos követeléséről, hogy személyi szelvényre van szüksége a pártnak. Mosoiu miniszter az értekezlet után kijelentette az Uj Kelet munkatársának, hogy az egész regionalista liberális pártalakulási láma egyéni akció volt csupán.

Viharos népgyűlés Telegden

Délután a miniszter kiutazott Mezőtelegdre, ahol a lakosság népgyűlést tartott a község háza előtt. A gyűlés során többek között Bota György tanár is felszólt, de a nagyrészt parasztpárti hallgatóság köréből állandóan félbeszakították ilyesféle közbekiáltásokkal:

— Le a liberálisokkal! A nép maga akarja sorsát irányítani.

A szónok szokatlan vehemenciával kelt ki a közbeszólók ellen, mire Mosoiu miniszter vette át a szót és a következőket mondotta:

— Egyáltalán nem tartom indokoltnak az előttem szóló túlságosan szenvedélyes kirohantásait. Túrni kell az ellenvéleményt. Azok, akik a parasztpártban tömörültek, jogosan hihetik, hogy a maguk szempontjából ők jobban tudják az ország sorsát irányítani. Tekintettel azonban arra, hogy a parasztpárt és a nemzeti párt fuziója meghiúsult, az ország viszont nem maradhat kormány nélkül, kérem a népet, hogy legyen bizalommal a mai kormányzat iránt addig is, amíg eljön az idő és má-

A kormány gyökeresen akarja rendezni az „erdélyi kérdést“

(Baia-Mare Nagybánya, aug 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) Szombaton este a nagybányai festőkolónia negyzetében ünnepélyt rendezett, amelyen Tatarescu miniszter is jelen volt. Munkatársunknak alkalma volt beszélgetést folytatni a miniszterrel az erdélyi liberális blokkról és a kisebbségi problémáról. Tatarescu miniszter nyilatkozata, melyet itt közlünk, teljesen ellenkezik azzal, amit Mosoiu miniszter mondott nagyváradi munkatársunk előtt.

— A határmentén levő erdélyi vármegyék liberális képviselőinek blokkalakítási szándékai arra indították a kormányt, — mondotta Tatarescu — hogy gyökeresen rendezze az erdélyi kérdést. Ennek megfelelően az összes regdéli prefektusokat visszahívják Erdélyből és a főbb hivatalok vezetőit is erdélyiekkel fogják kicserélni. Ki lesznek

sok kerülnek az ország élére. Mosoiu miniszter beszédét tetszőssel fogadták. A parasztek szónokai biztosították a minisztert, ha más hengen és tárgyilagosabban fognak tárgyalni a néppel, akkor ők is más taktikát fognak követni.

Mosoiu nyilatkozata az Uj Keletnek

Nagyváradra való visszatéréskor a miniszter kihallgatáson fogadta az Uj Kelet munkatársát, aki részletesen vázolta a kisebbségek serelemes helyzetét, az antiszemitaizmus egyre fejegetőbb fellépését és a gazdasági helyzet vigasztalanságát, amely ugyancsak a kisebbségeket sújtja a legérzékenyebben. Érdekes, hogy a miniszter éppen fordított sorrendben vette elő a kérdéseket és így adta meg a választ. Mosoiu miniszter ezeket mondotta:

— Románia legfontosabb, mindenek előtt való problémája az, hogy miképpen kerüljön ki a mai súlyos gazdasági válságból, amely lidéronymásként nehezíti az ország iparára és kereskedelmére. Kár, hogy politikai körökben ma már elfelejtették, mily óriási adósságba verték az országot az előző kormányok. Csak példaképpen megemlítem az Avereacu-kormány belügyminiszterét, Argetioianu-t, aki tizenhátmilliárd értékű kötvényt helyezett el külföldön rövid lejáratúra igen súlyos feltételek mellett. De hány meg hány ilyen esetet lehet felsorolni más kormányok idejéből! Ezeket a horribilis adósságokat nem lehet egyszerre kifizetni. Elismerem, hogy Bratianu Vintila kissé energikus eszközökkel dolgozott, különösen az adók terén, de csak így sikerült költségvetést csinálnia. Amikor mi kormányra kerültünk, egyáltalán nem volt költségvetése az országnak, ma pedig már jókora fölösleg mutatkozik a budgetben, jövőre pedig már milliós beruházásokra lesz képes az állam. És amint ilyen erős költségvetésünk lesz, egy csapásra megnyílna a gazdasági krízis, a Banca Nationala olosó és hosszú lejáratú visszlezámitolási kölcsönöket fog folyósítani a kereskedelem és ipar részére s akkor megszűnik a munkanélküliség is.

Mosoiu az időre bizza a kisebbségi kérdés megoldását

A kisebbségeket sértő iskolarendeletről, az antiszemita atrocitásokról és más aktuális nemzeti problémákról Mosoiu miniszter elhárító közmondulattal csak annyit mondott:

— Ezek a problémákat az idő és a megértés fogja megoldani. Kétségtelen, hogy vannak bajok, de ezek is a gazdasági krízisben gyökereznek és mihelyt a kormány ezt a főproblémát megoldja, hozzálát majd a többi kérdés gyökeres rendezéséhez is.

A kormány gyökeresen akarja rendezni az „erdélyi kérdést“

kiszöbödve a személyi kérdések is, még pedig olyan formában, hogy átalakítják a kormányt. Az összes kívánalmaknak megfelelő változásról, amely rövidesen fog bekövetkezni, egyelőre nem mondhatok többet.

— Ami a kisebbségi kérdést illeti, az ma legfontosabb belső problémánk. Hónapokig tanulmányoztam Erdélyben a kisebbségek egyházi iskolai, politikai és kulturális életét. Javaslatomra szeptember végén a kormány tagjai értekezletet fognak tartani, melyre a kisebbségek vezetőembereit is meghívják és együtt fogják megtárgyalni az összes kérdéseket. A kormány is szükségesnek tartja, hogy a kisebbségek minden problémáját sürgősen megoldja.

Tatarescu miniszter egyébként ma Kolozsvárra érkezik.

NONIMA
Arad
ASÁG
kizárólag
TOL
sír, mert ez
és kiadós!
njamin nagyváradi
készül, szigoruan
írás szerint.
VILMOS Ciuj
GYÁR
dobozokat össze-
részekben meg-
szít és tár-
sőbb áron
Fiók: Egres
kedés és ládagyar
Kajántól-ut) 1 sz
utazót
s vagy jutalék
mann rövidáru
adea-Mare
őgépek
entipari gépek,
k, betontéglák,
entterazzo, gra-
ára kézi és erő-
k, betoncsövek,
b építési anya-
estcementpala-
cmentfestékek
al szállíthatók.
RNA
diátor Rt.
a 12.
díjmentesen l
t vásárol, kér-
kintését
zweig
chhandlung) CLUJ
Széchenyi-tér]
Saját ház.
szerték
szerték és díszkötésű
gy raktáral
apható az ősz-
sváron Emke-
hr-patikákban.

Schön Bernát hat árvája

Az Uj Kelet országos gyűjtőakciója

A ma érkezett adományok között van egy, amelyet nemcsak a közismert zsidó jótékony-ság, hanem az öntudatos emberiség, a közös veszedelem megérzése s az ellene való védekezés szelleme is juttatott el hozzánk. Leközöl-jük a kísérőlevél érdemi részét: „Midőn mi munkások nehéz munkánk szerény jövedelméből a szükségét szenvedőnek segítségére jövünk, engedjék meg azok, akik sorainkat olvassák, leszögezni a következő igazságot: Ha minden embertársunk anyagi helyzetéhez képest olyan arányban járul majd hozzá a zsidóságért mártír-halált halt Schön Bernát testvérünk, özvegye-nék és árváinak felségítéséhez, mint mi, akkor példaképpen fog megmaradni embertársaink előtt a mi együvértartozásunk felismerése. És azok, akik gyűlöletükkel, illetve az emberek egymás ellen való uszításával a zavarosban halásznak, meg fogják látni, hogy minél jobban üldöznek bennünket, annál jobban megedződünk és bár-mely oldalról jövő támadás ellen sikeresen tu-dunk majd védekezni.“

Helyszüke miatt csak részben tudjuk a ma befolyt adományokat kimutatni:

Gottlieb Antalné és Herschkovits Adolf gyűjtése Szamosújvár. Schöntal Abrahám, Braun Sándor, Gottlieb Antal, Fischer Albert, Teleki Sámuel, Rosenwasser Lajos, Zadovits N. 100—100, N. N. G., Nasch Béla, 200—200, Vajda 110, özv. Kohn Bernátné 90, Róth Jenő, Herschkovits Leopold 60—60, Herschkovits Adolf, Klein Mór, Fischer Jakab, Schwartz Márton, Schöntal Mendli, Salamon Dezső, Godel Izsó, Holländer Mihály, Fratii Fischer, Deitel Izsák, Dávid Juda, Banca Comerciala din Gherla, Fenyvesi Jakab, Gelb Sándor, Wein Bernát 50—50, kisebb adományok 591 lej.

Löb Bernát gyűjtése Hidalmás. Özv. Porgesz A. Májerné, Brunner 200—200, Schön Sámuel, Klein József, dr. Karpf, Stupp József, Hersch József, Hamlet Manó, Schreiber Salamon 100—100, Beck Ignác, Róth Izsó, Friedmann Hersch, Kornhauser F., Friedmann Károly, Abrahám József, Salamon József, Hersch Lázár, Porgesz József, Löb Lázár 50—50, Salamon Samuné 100, Löb Márton 70, kisebb adományok 920 lej.

Grünfeld Fanny „Aviva“ gyűjtése Kissármás. Hirsch Jakab, dr. Hirsch Adolf, Hirsch Mór, Krémer Dávid, Hönig Herman, Berdfeld Sámuel, Löb Izidor 50—50, kisebb adományok 250.

Lusztig József Cluj 100—
Stein Rózi Cluj 50—
Salamon Hodi Cluj 50—
Herman Jenő Alba-Iulia 100—

Vajda Jenő gyűjtése Gherla. Frölich 100, kisebb adományok 100 lej.

Mayer József és Hirsch Henrik gyűjtése Hořeg. „Sindicatus“ 500, Hirsch Ignác, Abrahám József, Jakab Kálmán, Löbl Adolf 200—200, Klein és Salamon, Salamon Vilmos, Ipar-és Keresk. Bank R. T., Jakab Vilmos, Hirsch Zaller, Weil Márton, Izidél Izidor, Löb Laci, N. N., Abrahám Sándor, Fratii Grossmann, N. N., Klein Hermann 100—100, Friedmann 60, Stern Edmund, Müller Fülöp, Max József, Löb Adolf, Berger Márton, Löwi Lipót 50—50, kisebb adományok 860 lej.

Kratz Adolf ékszerész gyűjtése Vulkán. Fratii Fuchs 150, Hofmann Sándor, Fried Mayer, dr. Róth Manó, Kratz Adolf, Katz Fischel, Reingewürtz Géza, Rubinstein Samu, Ingber Jenő, Berkovits Gidáli, Muszkál Vilmos, Smilovits Samu, Reingewürtz Samu, Schatzmann Hermann, Goldberger Izsák, Rosenthal Ármán, Szakaria Dávid, Junger Mayer 100—100, Rubinstein Ignác, Katz Dávid, Starkmann Dávid, Matyovics Samu, Izsák Áron, Róth József, Dávidovits Tóbiás, Weinberger, Csaláttalan aláírás 50—50, kisebb adományok 160 lej.

Neumann Hugó gyűjtése Lugo. Neumann István, Neumann Endre 100—100, Neumann Hugó 50, Neumann Miksa 60, dr. Deutsch Mór 50, kisebb adományok 110 lej.

Stein Ferenc Jébel 300, özv. Simon Sámuelné Várfalva 50, Alsó Ferenc Várfalva 50, Bernáth Mózes Taureni 100, Bernáth Mendel Taureni 100, Abrahám és Schwartz Hateg 100, Fülöp Phöbus Zilah 100, Marton Hirsch Bucaresti 100, Markovits Farkas 50, kisebb adomány Borsec 20 lej.

Összesen 14.291 lej
Eddig befolyt 59.368 lej és 10 frank
Összesen 73.659 lej és 10 frank

A pénzügyminiszter csak szeptember 20-án tér vissza

A külföldi tőke kész együttműködni Romániával

(Bucuresti-Bukarest, augusztus 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) Constantinescu Tancred kereskedelmi és ipariügyi miniszter ma hazaérkezett külföldi utjáról. A miniszter kijelentette, örömmel konstata, hogy külföldön a Románia iránti bizalom bel- és külföldi adósságaink konszolidálása után javult. Pénzügyi személyiségekkel folytatott beszélgetései során meggyőző-

dött arról, hogy ezek készek a román tőkével együttműködni a jelenlegi törvények keretében.

A miniszter közölte, hogy Bratianu Vintila pénzügyminiszter csak szeptember 20-án tér vissza külföldről és néhány az országra igen kedvező pénzügyi és gazdasági szerződést hoz magával.

Titkos munióraktárakat fedeztek fel Beszarábiában

Tizenkét embert kémkedésért letartóztattak. A robogó vonat elé vetette magát az egyik fogoly

(Bucuresti-Bukarest, augusztus 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) Kisenevi jelentés alapján az „Universul“ szenzációsan érdekes hírt közöl egy leleplezett kommunista összeesküvésről és az összeesküvők titkos fegyverraktárainak felfedezéséről. A titokban lefolytatott nyomozás során a kisenevi sziguranavezfelügyelőség letartóztatta és a hadbírósnak átadta Volosciuc Dumitru, Gorduzza Vladimir, Besof Nicolae káplárokat a cetatea albai (akkermanni) hadki-egészítőparancsnokságtól, Platonov Iván olá-nesztii erdőfelügyelőt, dr. Teodor Ciudac orvost, Victor Platonov bankkönyvelőt, Vladimir Ha-podinovsky bírósági levéltárost és Szergej Net-rebnicof adótitkást, akik ellen az a vád, hogy Oroszország javára kémkedtek. A vizsgálat ak-tái között hamis behívók, bizalmas katonai ak-tákról készített másolatok, katonai blanketták és más bűnjelék vannak.

Ugyanebből az ügyből kifolyólag a sziguranca letartóztatta Ioan Coblisan hadirokkan-tot, aki erdélyi ember. Ellene az a vád, hogy antimilitarista manifesztumokat terjesztett a beszarábiái kommunisták vezetőségének megbí-zásából. A nép szervezkedését propagáló rö-piratok terjesztése miatt letartóztatták Andrei

Vradie és Doroftei Cujba vasuti munká-sokat.

A nagy titokban tartott kihallgatásokról alig szivárogtak ki hírek. Ezek azonban annál szenzációsabbak. A vallomások alapján ugyanis letartóztatták Vasile Runtu tighinai lakost, akiről kiderült, hogy szoros összeköttetésben állott már 1918-ban az oroszokkal és most is Moszkva szolgálatában áll. Runtu állítólag el-árulta, hogy a Kisenev melletti Goresti faluban titkos munióraktárak és fegyverek vannak. A vádlottat azzal is gyanúsítják, hogy ő volt a vezetője annak a bolsevista felkelésnek, amely 1918-ban tört ki Cainari községben, amikor az oroszok lefegyvereztek egy román gyalogos zászlóalj és a katonai pénztárt is elvették.

Runtut elvitték Cainariba, hogy mutassa meg, hova ásták el a zászlóalj pénztárát. De a helyszíni vizsgálatot megelőző éjszakán sikerült megszöknie. A szökést azonban észrevették és azonnal üldözőbe vették Runtut, aki látva, hogy ismét a letartóztatás veszélye fenyegeti, a vasuti töltés felé igyekezett. Eppen akkor haladt ugyanis arra teljes sebességgel a tighinai gyors. Runtu végső kétségbeesésében a robogó vonat elé vetette magát és szörnyethalt.

A londoni konferencia záróülése

Macdonald záróbeszéde. A konferencia határozatai csak ratifikálás után lépnek életbe. Hazautaztak a delegátusok

(London, augusztus 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) A nagy konferencia négyheti szakadatlan és izgalmasban bővelkedő tanácskozás után sikeresen befejeződött. Legutóbbi számunkban már jelen-tettük, hogy a berlini minisztertanács higgadt ha-tározata lehetővé tette, hogy Londonban a tárgyaló felek között a legteljesebb megegyezés jöjjön létre. Remélni lehet, hogy a delegátusok által aláirt jegyzőkönyveket az egyes államok parlamentjei rövidesen ratifikálni fogják és így kezdetét veheti Európában ez új éra, az újjáépítés és megbékülés éréje. A történelmi jelentőségű eseményekről a következő jelentéseket kaptuk.

Pénteken Herriot és Theunis együttes jegyzéket intéztek Marxhoz, amelyben közölték vele, hogy a londoni szerződés aláírása után kiírják a Dortmund-Hördel-Lühneni zónát, valamint a Ruhr-vidéket kivül fekvő helységeket. A német dele-gáció csak az ol és amerikai befolyásra határozta el a francia feltételek elfogadását. A franciák hosszas tárgyalások után beleegyeztek abba, hogy

a jegyzőkönyv aláírása után csapataikat kivonják a Rajna jobb oldalának egyes városaiból,

a vasutasokat kiválasztják a német személyzettől és csupán sztrájk esetére tartják őket tartalékban.

A tárgyalások szombaton folytatódtak. Az utolsó tanácskozások a szakértők bevonásával délután 4 óráig tartottak. Ekkor azután végleges megállapo-dás jött létre a konferencián.

A konferencia záróülése

Macdonald elnökle mellett szombaton este 7 óra-kor ült össze. Az angol miniszterelnök igen nagy tetszéssel fogadott záróbeszédet tartott, amelyre Herriot, Marx, Theunis és Collog válaszoltak. Különösen nagy tetszéssel fogadták Marx és Herriot felszólalásait. Rövid szünet után az egyes delegá-ciók tudomásul vették a konferencia jegyzőköny-veit. Ezután megtörtént a jegyzőkönyv előzetes aláírása.

A záróülést Macdonald este 9 órakor berekesz-tette. A konferencia résztvevői karáságos kézzorítással elbucuztak. Az egyezmény végleges alá-írását abban a föltevésben, hogy az érdekelt par-lamentek jóváhagyják az elért megállapodásokat, augusztus 30-ra tűzték ki. Marx a megegyezés ideiglenes aláírásakor kijelentette, hogyha a biro-

dalmi gyűlés megtámadná a jóváhagyást, a német delegátusok aláírása semmisé válik.

Macdonald igen megleghangú bucsubeszédet tar-tott a konferencia bezárása alkalmával. „Barátaim, — kezdte beszédét — hálát érzek valamennyi résztvevővel szemben, akik szüntelenül a sikerért dolgoztak. A konferencia megszakadása sok bajt zúdított volna a világra. Hiszem, hogy Európának e megállapodásokkal sokkal jobbat adunk, mint amilyenek az ügyvédek által kezdeményezett és papírra vetett megállapodások lennének.

A mai megegyezés a háboru óta az első olyan megállapodás, amely közös tár-gyalás alapján jött létre.

Ezt a megállapodást az első, igazi békeszerződés-nek tekinthetjük, mert olyan érzéssel irtuk alá, hogy hátat fordítottunk a háborus észjárásnak.

Marx német delegátus válaszában a következő-ket jelentette ki: „Azok a terhek, amelyeket Németország magára vállalt, a német népre óriási áldozatokat jelentenek. A birodalmi kormányt e terhek vállalása rendkívül súlyos elhatározás elé állítja. De a választott bíróság elvének érvényesü-léséért némi bizakodással tekintünk a jövő elé. Megelégedéssel emlékszem meg

a békülékenységek ama szelleméről, amely a konferenciát elidőltette.

Németország örömmel lép viszonyba minden nép-pel, hogy az emberiség javára munkálkodjék. És nem mulasztom el az alkalmat, hogy a konferen-cia elnökének a német delegáció halálját kifejezzem ama fáradozásokért, amelyeket a konferencia létre-hozása és annak vezetése körül kifejtett.“

A német delegáció tagjai vasárnap folyamán utaztak el Londonból. A Havas ügynökség jelen-tése szerint a francia és német gazdasági szakér-tők október havában összeülnek, hogy a két állam közötti kereskedelmi egyezményt megtárgyalják.

— Sir Alfred Mondot képviselővé válasz-tották. Londonból jelentik: A Saermarthen-kerület mandátumára kiirt pótválasztáson Al-fred Mondot, az ismert cionista vezért a szo-cialista és konzervatív jelöltekkel szemben li-berális programmal képviselővé választották. Mond 12.700 szavazatával szemben a szocialisták 8350, a konzervatívek 7900 szavazatot kaptak.

Nyaraló zsidó árvák között

Kis gyermekek nagy tragédiája. Nincs cipőjük, nagyon fogyatékos a ruhájuk

(Jegenye, árvanyaraló-telep augusztus 18. Az Uj Kelet kiküldött munkatársától.) Panik nevű falu előtt kibújtunk az autóból és előttünk borus pompájában a hatalmas égboltozat párázó, egymást cserélgató, egymásba torló felhő gígaszáival. Bátoros, finom szél futott át az úton, halk megsejtetése az üsznek. A viharvert zab és árpatáblák megzizzentek, hangjuk a fázós öregeké. Napraforgók hajlonganak mint dervisek imkőzben. A völgyből egy falu pirosfüldéi házaifölvirítanak az útra. Nagy tölgyek, glédában álló fenyvesek örködnek a házakra, távoli hegyek hullámos tarajáról idő indul.

Jegenye tisztásai, a falu, amely lent gubbasz-tott, csak akkor bukkantak elő, amikor leértünk az országútról és kocink főkapaszkodott a falut védő hegy tetejére. Gyermekek énekhangját, hancurozó kiáltásait hozta föl a szél. Leszállottunk, hogy az ösvény felől gyorsabban közelíthessük meg az árvák nyaraló házát, amelynek faból való magas homlokzata merészen villant elő a környező tölgyek zöldjéből. Csak hogy a hegyoldal szederbokrai érett, fekete gyümölcsével lefékezte a nagy igyekezetet. Azon vettük észre magunkat, hogy szederszűretet tartunk.

A kis proletársereg hangos, széles salommal köszöntötte a doktor bácsit. Elvegyült közöttük és kereste a gyöngékedőket. A hetvennégy gyermek közül (ennyi nyaral mostanában Jegenyén) egyikre rámutatott:

— Gyere csak közelebb, Géza!

Sápadt, álmoszemű fiúcska jelentkezett. Megtapogatta, lázát mérte.

— Beteg vagy Géza, fiam, ismerlek az Óvár-ból és ismerem a betegségedet. Bemész most a betegszobába és holnap hazamész Kolozsvárra.

Leesett fejjel, mint kis bárány indul a fiu az elkülönítő-szobába. Utána megyek, tigyelem.

Géza levette a kezét, összehajtogatta ruháit azután a szobában elhelyezett, talisza bugyolált Tóra elé megy, imádkozik. Fölmész az ágyba, betakarja magát, nagyot sóhajt és a falnak fordul.

Odálépek hozzá. A fiu arcán könnyek húzódnak.

— Miért sírsz Géza?

Géza esuklik.

— Én szeretek itt lenni és még nem telt le az időm.

Megvizsgáltam, hogy rendbe jön a veséje és akkor a doktor bácsi visszaküldi. Erre megtérülte arcát és megakarta csókolni a kezemet.

Nem mindegyik árva sirja vissza a telepet. Vannak közöttük — az árvaházak randes tünete ez — hogy a szabadból, a jó koszt, a gondos el-látás és pajtasok mellől hazakivánczolnak a nyirkos falakhoz, a kimért, gyöngy ételhez, az áporodott levegőhöz. De haza akarnak, mert otthon találják anyukát. Esténként, a tágas szoba félhomályában mindig akad egy-két fiúcska, aki sirásnak adja magát.

— Haza akarok, anyukához!

A felügyelő minden megígér, hogy jól aludjon a hónapokos gyerek. Reggelre pedig minden felelve.

Köpcös kis, mosolygós arcú leány, kilenc évesnek látszik, de már van tizenkettő is, jön felém. Rám bizeleg, nyilván valami különös közölséi valója van.

— Bácsi kérem, anyuka is meghalt pár hónap előtt Margittán és én magamra maradtam. És akkor a rokonok el akarták venni a kis házunkat és én nem engedtem. Ugy-e, jó volt, hogy nem engedtem? Ne hagyom a házat, mert mi lesz velem, ha megnőttem!

Szaporán mondotta el a kis Volovics Halén ezt az esetét, minden jövőbelátásával és meg kellett ígérnem, hogy ott leszek én is, ha el akarnak ragadni tőle a kis házacskát, amire szüksége lesz, ha majd megnőt.

A kis Simon Endre Szatmárról került ide a telepre.

— Apa hazajött betegen a katonaságtól — mondotta szomorúan — és otthon meghalt. Akkor haton voltunk, de azóta a legidősebb bátyám is meghalt katonaként. Lajos Váradon van papír-üzletben, Aranka beteg, kórházban van, Szerén Szatmáron szakácsnénak készül és Pepi Nagy-bányán dolgozik.

— Jól találsz magad itt?

Percehig tartja vissza a választ.

— Kérem, én tizenhárom éves vagyok — szavai elcsuklanak és elhalál folytatja — és még csak most végeztem az elemi.

Ebbe is beleette magát a jövőért való aggodás, az elárultak lelkének egyik mardosója. Jól esett neki, amikor megnyugtattam, hogy fizikumának megfelelő ipari pályára fogják adni és nem hagyják elveszni.

Dr. Leitner Fülöp, az árvák orvosa beszéli, hogy a gyerekek között sok a gümőkórra hajlamos, akiknek a felhízására bőséges táplálkozást rendel el. Hogy az árva gyermek otthoni környezetben milyen könnyen megkapja a betegséget, azt a Weisz gyerek példájával illusztrálta.

A Weisz fiúnak két testvére van. Anyjuk gyárban dolgozik, napi negyven lej bérért. Hogy gyerekeit eltarthassa, az egy szobából álló lakását is kiadta egy hattagu családnak. Ő maga a nedves konyhába vonult vissza gyermekeivel.

Pajszes, selymesarcu, szőke gyerek áll meg előttünk: Junger Izsák, Romuliból, Naszód mellől való. Apja forradalomkor hazajött betegen és rövidesen meghalt. És visszamaradtak: Lázár, Chaje, Mózes, Perl és Béla.

— Mi akarsz lenni?

— Pékmester.

— Hány osztályt végeztél?

A fiu szeme megtelik könnyel.

— Nem volt cipőm és nem járhattam. Csak a mult esztendőben végezhettem két osztályt egy-szerre.

Nehezen lehetett megvizsgálni.

Künn muzáj meggyarapodniok testben és muszáj fölfrissülők léleken ezeknek a gyerekeknek. A gondos és körültekintő Strasser Briska, Bauer Lili és Mátyás Zsuzsanna óvónők és Blum Ella szigorúorvos gondoskodnak a gyerekek fe-gyelméről, szórakozásról és jó táplálkozásáról. Az orvos, az igazi emberbarátok önzetlenségével selej-tezi a beteg gyereket az egészségétől, vizsgálja, tisz-tálkodásra inti, szeretettel megrózza, ha kell, őket.

Sok gyermeknek tépett és lyukas a cipője, némelyik mezitláb futkos, többeknek olyan szakad-ozott a ruházatjuk, hogy összefoltozni sem lehet. Szánalmas fiatal lumpenproletárok szegénykék, az embernek a szíve facsarodik össze így együtt látni őket. Nincs is szomorubb dolog a világon mint ár-vának lenni és proletárnak és zsidónak miaderek fölébe.

Boschán Géza, az árvák ügyeinek agilis istápo-lója mondja; amikor a gyerekek fogyatékos öl-tözködése szóba kerül:

— Az ember igaz szánalmat nem is a gyere-kek között érez, hanem akkor, amikor azt a kö-zömbösséget látja, amivel a gazdagok viselkednek az árvatűgy iránt. Ötven lejes havi járulékot, amire írásban kötelezték magukat, nem képes az ember hónapok óta felhajtani rajtuk. Viszont a szegények a maguk tíz leijüket szívesen fizetik.

Azért általánosítani igazságtalan volna. Éppen vasárnap Egeresről kijött Kramer gipszgyári igaz-gató a családjával. Végighallgatták a gyerekek hűbet énekeit, végignézték a játékaikat, gyönyör-ködtek a szerencsétlenek osztatlan örömeiben. Bu-csuzáskor az igazgató önként felajánlott lisztet és krumplit és pénzbeli támogatást.

Leszállott az est. Imádkoztunk. Árvák között bensőségesebb, igazabb az ima. Két árvát magunk-al vittünk a gépkocsin. Megható volt a bucsuz-kodásuk, ahogy egyikkel-másikkal pillanatohig át-karolva tartották egymást.

A hatást az étesztendő Noé, a telep kis s-lyp-komikusa borította föl.

— Ne csókolozzatok, mert elfogy és nem marad a mamának.

Ö-negyed óra multán autók már a város for-gatagában pöfékeltek. Szabó Imre

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

M. Holmeu. Tudósításait, ha érdekessék, min-denkor leközöljük.

L. A. Bistrita. Levelét illetékes helyre jut-tattuk.

U. J. Jenő, Erdéls. Feati üzenet önnök is szól. Azt hiszük azonban, hogy előtti levele valahogy elkallódott és ezért tanácsos volna, ha ügyét még egyszer megírná részletesen.

R. L. Nagyselyk. 1. Ön tanácsot kér tőlünk, de ugyanakkor tanácsot ad nekünk. Ha ön megfe-lőbbnek tartja Bukarestet, mi hozzátennivalónk le-gyen nekünk? 2. A beiratkozások valószínűleg szeptember első felében lesznek. Sem az egyetem, sem a kereskedelmi akadémia még nem állapította meg hivatalosan a beiratkozások terminusát. Ta-valy a jogi fakultáson nem tartották meg a felvé-teli vizsgákat, így tehát valószínűleg az idén sem lesznek, habár erre vonatkozólag szintén nem történt még döntés.

W. Mar'in, Dej. A kért cime: Merkes Hechaluz, str. Heine 3.

I. Lipót, Aiud. Felvételi vizsga nem kell. Erre vonatkozólag olvassa el „R. L. Nagyselyk“-nak szóló üzenetünket. Az előadások látogatása nem kötelező, de nagyon ajánlatos, mert előfordult már, hogy emiatt nem igazolták a felvételt.

L. Bernát, Sebis. Pályaválasztási kérdésekben nem szívesen adunk tanácsot, mert a mi általános bizonytalanságban a legrealisabb számítások és ter-vek összeomolhatnak váratlanul. Mindenesetre he-lyes hogy produktív pályára akarja adni gyerme-két, de a négy középiskolát feltétlenül jó volna, sőt el kell végeznie, mert a legtöbb ipariskolában megkövetelik a négy osztály elvégzését, így a ko-lozsvári felső ipariskolában is. Ha nincs módján tovább taníttatni a fiu sem akar tanulni, adja már most valamilyen mesterségre, még pedig olyan iparra, mely a gyermek hajlamának és testi képes-ségeinek leginkább megfelel.

I. György, Cluj. Vannak gondolatai, szép sorai, a technika is fejlődésképes, de még rengeteget kell olvasnia, tanulnia és írnia, míg kiforrott írá-sal odálhat a nagynyilvánosság elé.

Abszolváló, Bikszádföld. Olvassa el „I. Lipót, Aiud“-nak szóló üzenetünket.

Felosztatják a német parlamentet, ha nem ratifikálja a londoni meg-egyeztést

Berlin, augusztus 18. Egyetlen német lap sem helyesli feltétlenül a londoni eredménye-ket és kategorikusan tiltakoznak a Ruhr-vidék megszállása ellen. Az ellenzéki s-jtó visszautasítja a londoni határozatokat és új Versailles-nek nevezi Londont. A többi lap szigorú kritikát gyakorol ugyan, miúdmellett helyesli a német delegáció magatartását és elismeri, hogy jelentékeny gazdasági sikereket értek el a „Micum“, a francia-belga vasutasok és más kérdések elintézésével. Hangsúlyozzák azonban, hogy a Németországot sújtó materiális köte-lezettségek a Dawes terv után is rendkívül súlyosak és talán elviselhetetlenek.

A biradalmi gyűlést a legközelebbi napokban összehívják a londoni egyezmény ratifikálására. Ha a Reichstag a ratifikációt megtagadja, azon-nal felosztatja.

Lloyd 2886

Nagy szállítmány áru érkezett

szövetek

Ruha-, kos-tüm-és kabát-

selymek

Ruha- és kabát-

kabátoknak

Sealskin-p lüss I-a

bársonyok

Ruha- (120 cm. széles)

majdnem gyári áron árúsítja

AU PRINTEMPS

a volt MISSIR ruház

Cluj, v. Unió-utca 11.

Az Uj Kelet nap Szerkesztő Felelős Az Uj Kelet jelölő Előfizetési féle

hez! lakó ker a mécsi portékáj egy nag dőcögéss kolozsvá Zoltán kér lassu kek na nyi ut hogy a a lovate kér, a vették é a szekér kukoricá nekülök mert az kokoric térte utá a két san me kedő Ko el a ren rabló el Molnár panaszát van, ne panaszáv Molnár a ren serki könyvbe Munteanu fiatal ren van szó, jegyzőkö szonnal len rabló azonban eredmény

— A lyezi Fu kosság g Erzberger tott vizsg a Erzber Gombös C tőzködő fi gyilkosai megafolja ket. Göm rágalmazó eitott Foe kisérték Foerster é

Az állítóla híre B akik a megállapít ért körözö vezetője n folta, hgy érkeztek zottabban állapítást tisz jelen nel. A re nyomozati stert való eljárás inc mányai ne szállást ta hogy a K menekülte adhatók k

— A ländor Sá kőzni a g dorolt Au kereskedé egész tek nak, amik mint elle

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja

Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.

Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő

Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Előfizetési árak: Egy hónapra 70 lei, negyedévre 200 lei, félévre 380 lei, egész évre 750 lei.

— „Ha panasz van, menjen az Uristenhez!” Molnár Gerő, Krizbai utca 1. sz. alatt lakó kereskedő tegnap este szekérről tért haza a mécsi országos vásárról. A kereskedő értékes portékáját a szekérbe pakolta be és az árut egy nagy ponyvával takarta le. A szekér lassú döcögéssel már Szamosfalvát is elhagyta és a kolozsvári határon járhatott, amikor Nagy Zoltán fuvaros észrevette, hogy a nehéz szekér lassabb sebességbe ment át és a kerekek nagyon nyikorognak. Néhány pernyi utazás után a fuvaros azt hitte, hogy a szekér kerekei romlottak el és ezért a lovat megállította. Amint megállt a szekér, a kereskedő és a fuvaros megrémülve vették észre, hogy birtelen két alak ugrott le a szekér tetejéről, akik benépezték a közeli kukoricába. Molnár Gerő az ismeretlen me

nekülök után vetette magát, de hasztalan, mert azoknak biztos rejtekhelyet nyújtott a kukoricás. Molnár a szekérhez való visszatérte után megrökönyödve tapasztalta, hogy a két rabló a ponyvát felhasítva, alaposan megdézsmálta az árut. A károsult kereskedő Kolozsvárra való megérkezése után azonnal a rendőrségre sietett, hogy a két ismeretlen rablót elen megtegye a fejelentését. Amikor Molnár az inspekciós rendőrtisznek előadta panaszát, az dühében ráfújt: „Ha panasz van, ne engem zavarjon vele, hanem menjen panaszával az istenhez, ott megkapja az igazát!” Molnár Gerő ma délelőtt újból megjelent a rendőrségen, de érthetetlen okokból senki sem akarta a panaszt jegyzőkönyvbe foglalni. A károsult kereskedő Munteanu igazgatóhoz akart menni, amikor egy fiatal rendőrkapitány megúdvá, hogy miről van szó, intézkedett, hogy a panaszt vegyék jegyzőkönyvbe. A jegyzőkönyv felvétele után azonnal megindították a nyomozást az ismeretlen rablók kézrekerítésére. A rossz előjelek azonban hiúságát teszik a nyomozás eredményességét.

— A budapesti rendőrség szabadlábra helyezi Foerster Henriket, az Erzberger-gyilkosság gyanúsítottját. Budapestről jelentik: Az Erzberger birodalmi miniszter gyilkosai ellen indított vizsgálatnál kapcsolatban bebiztosított, hogy az Erzberger gyilkosainak rejtegetésével megvádolt Gömbös Gyula képviselő nagytétényi villájában tartózkodó fiatal bajorok nem azonosak Erzberger gyilkosaival. A budapesti rendőrség hivatalosan is megafolja az Erzberger gyilkosairól elterjedt híreket. Gömbös Gyula kijelentette, hogy el fog járni rágalmozdi ellen. Az Erzberger-ügyben meggyanúsított Foerster Henriket ma az ügyészségről visszahírték a főkapitányságra. Beigazolódott, hogy Foerster ellen csak közigazgatási uton lehet eljárni. Az állítólagos Erzberger-gyilkosok letartóztatásának hírére Berlinből detektívek érkeztek Budapestre, akik a magyar nyomozókkal csak annyit tudtak megállapítani, hogy Foerster hasonlít a gyilkosságért körözött Tillesenhez. A főkapitányság osztályvezetője ma a leghatározottabb formában megafolta, hogy az Erzberger-ügyben berlini detektívek érkeztek volna Budapestre. Egyben a leghatározottabban kijelentette azt is, hogy kétségtelen megállapítást nyert, hogy Foerster Henrik volt német tiszt jelenleg gazdálkodó, aki nem azonos Tillesenel. A rendőrség ma befejezte a nyomozást és a nyomozati iratokat átküldi az ügyészséghez. Foerster valószínűleg szabadlábra helyezik, ellenben eljárás indul ellene azért, mert utlevele és okmányai nem voltak rendben. A Gömbös Gyulánál szállást talált három fiatal bajorról megállapították, hogy a Kapp-pucban résztvettek, mely után elmenekültek, de mint politikai menekültek, nem adhatók ki.

— Ausztráliában volt internálva. Friedländer Sándor kereskedő nem tudott megbirkózni a gazdasági krizissel és 1906-ban kivándorolt Ausztráliába, ahol Sidneyban fehérneműkereskedést nyitott. Szorgalommal és kitartással egész tekintélyes vagyont szerzett már magának, amikor kitört a világháború. Friedländer mint ellenséges állam polgárát internálták, a

Radics nem akar forradalmat

A horvát köztársasági párt vezére beszámol moszkvai utjáról

(Zágráb, augusztus 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) Radics hazaérkezése új helyzetet teremtett az egész jugoszláv politikában. A parasztvezér fellépése ma, oroszországi útja után új szint és tartalmat ad a horvát politikának és kényes helyzetbe hozta magát a Davidovics-kormányt is, amelynek demokratikus irányzata tette lehetővé Radics hazajövetelét és itthon való politikai aktivitását.

Radics még rejtély

Hogy ez az aktivitás miben áll, azt a dolgok mai állása mellett nem lehet tisztán megítélni. Radics eddigi beszédei kiélezik a Horvátország különvállására irányuló követelést, egyúttal a köztársasági propagandát is, a jugoszláv politikának olyan két irányzatát, amit Davidovicsék — nagy demokráciájuk ellenére — nemcsak hogy nem támogathatnak, hanem az államhatalom minden erejével meggátolni igyekeznek.

Radics újabb föllépése egy tekintetben rendkívül tanulságos. Beszédei bepillantást engednek a mai Oroszország gazdasági és politikai életébe és sejtetni engedik az orosz külpolitika irányait. Ez pedig az orosz forradalom szellemének átvitele a szláv népekre, elsősorban a Balkánra, amelynek zavaros politikai atmoszféráját a szovjetek nem akarják kihasználhatlanul hagyni.

Zsidók „uralma” Oroszországban

Jellemző Radicsnak egy újságíró előtt adott nyilatkozata, amelyben lecfalja az antiszemitaknak azt a kedvenc és mindig visszatérő „vádját”, hogy Oroszország politikájában zsidó kezek irányítanak.

— Oroszországról — mondotta Radics — sokat irnak ma Európában, de ez mind hazugság. Egyike ezeknek a hazugságoknak az, hogy ott zsidók uralkodnak. Először, kevés van belőlük a vezetőségben, másodsor, akik ott vannak, azok nem zsidók, hanem a forradalom apostolai, akik évek hosszú során voltak szibériai fogságban. Az oroszországi ateizmus nem a viláslás kiesüfolása, csupán annak negatívja és mindenrel így vagyunk, ami Oroszországot illeti.

„Nem vagyok kommunista”

Radics nem követeli a forradalmat és a nép uralmát keresztülvihetőnek tartja alkotmányos politikai eszközök igénybevételével is.

vagyonát pedig elkobozták. Nyolc hosszú ezteudeig szenvedett az internálótáborban és két évig tartott, amíg pénz nélkül és lerongyolódva visszaérkezett Szamosujvárra. Friedländer már idős ember, idegeit és munkaerjét tönkretették a háború viszontagságai s így képtelen magát fentartani. Ezért a zsidó közönséghez fordul, hogy némi pénzzel és ruhaneművel támogatassák. Adományokat a következő címre kér: Zaubér Nánán, Cluj, Rudolf ut 2. Friedländer Sándor részére.

— Tizenöt évi börtönre ítélték egy tizenöt éves rablógyilkost. Budapestről jelentik: Ezelőtt két hónappal özvegy Schein Izidorné hetvenéves bedemcskai korcsmárosnét meggyilkolta valálták a korcsmaajtóban. A nyomozás megállapította, hogy a gyilkosokat Vukovics Ilija 18 éves szolga követte el, aki a gyilkosság utáni napon eltűnt a közönségből. Vukovicsot sokáig a legszorgosabb nyomozás ellenére sem sikerült kézrekeríteni, míg a véletlen a csendőrség kezére juttatta. Virje közönségben egyik földbirtokos házához új bérest fogadtak fel, aki egy vita alkalmával összeverekedett az egyik virjei legényvel, Koplják Jánossal, akit az új szolga így fenyegetett meg: vigyázz, nehogy te is úgy járj, mint az a zsidóasszony, akit megöltem! Koplják nyomban jelentette az esetet a csendőrségnek, amely az új bérest letartóztatta. A béres hosszas vallatás után bevallotta, hogy Vukovicsnak hívják és ő követte el a gyilkosokat. Vukovicsot beismerő vallomása után átadták a belvári ügyészségnek, amely augusztus 12-én tartotta ebben az ügyben a főtárgyalást és Vukovicsot előre megfontolt szándékkal elkövetett rablógyilkosságért tizenötévi súlyos börtönre ítélte.

* Érthetetlen, hogy némely ember még mindig nem Diana sósborszeszt használ szurásnál, szagatásnál és egyéb fájdalmaknál.

— Nem vagyok kommunista, — jelentette ki — de Oroszországban sok mindent megtanultam. Az a kor, amelyben élünk, új metódusokat keres az új eszmékhez. Lenin már 1917-ben megírta: Jugoszláviában a társadalmi fordulat hihetőleg nem fog a forradalom útján végbemenni, hanem a munkások és földművesek békés uton veszik át a kormányt. Rakovszki, aki pontosan ismeri a Balkán viszonyait és akivel két óra hosszat beszélgettem, a következőket mondotta:

„Ugyanazon a véleményen vagyok, mint Ön. Forradalom nem lehet, ez helytelen lenne, mert a forradalom nem cél, hanem olyan eszköz, amelyet nem kell minden esetben igénybevenni.”

Zágrábban a horvát köztársasági és parasztpárti képviselők és Radics néhány politikai barátja előtt, amit itt „Horvát Népképviselő” néven ismernek, Radics így körvonalozta politikájának közeli orientációját:

A horvát kérdés megoldása

— Azért mentem el, — mondotta Radics — hogy informáljam Európát a horvát kérdéstről, Jugoszlávia berendezkedéséről és a szerbekkel való megegyezéséről. A horvát kérdést — ha másképp nem lehet — a szerbek nélkül, a szerbek ellenére is megoldhatjuk, mert minden nemzetnek joga, hogy rendelkezék önmaga fölött. Ebben az országban a horvátok a legkulturáltabb nép. Pasicsnak nem sikerült sem pénzzel, sem egyéb eszközökkel elérni azt, hogy a vezető angol lapok akár csak egyetlen sort is írjanak érdekében, engem viszont, mint a horvátság képviselőjét, a legnagyobb figyelemmel hallgattak meg az összes pártok vezetői.

Nem kell detronizálni!

— Moszkvai beszélgetéseim során — mondotta — sohasem beszéltem sem Borisz király, sem Sándor király detronizálásáról. Ezek ostobaságok és alaptalan rágalmas, melyeket ellenségeim terjesztenek rólam.

— Oroszország külpolitikája — fejezte be Radics — teljesen független a kommunista interakcionálétól. Előbb azt hittem, hogy Szovjetoroszország átadta Balkánt Olaszországnak, de elértem azt, hogy Szovjetoroszország támogatói fogja a mi követeléseinket és ha okoska leszünk, törekedni fogunk, hogy visszakapjuk azt, amit elvettek tőlünk.

— Eljegyzés. Menyosz Olga urleányt Petro-seniből eljegyezte Weisz Sándor Oradea Mare.

Baumzweig Stefikét eljegyezte Leőb Mihály Cluj. (Mindenkülön értesítés helyett.)

— Érettségi találkozó. Felkérjük mindazokat, akik 1914 januárjában a fogarasi főgimnáziumban érettségi vizsgát tettek, hogy 1924 augusztus hó 28-án délelőtt 10 órakor föltétlenül jelenjenek meg a 10 éves érettségi találkozón, Fogarason, a „Mercur”-kávéházban. Aki a megjelenésben fontos ok miatt akadályozva van, levélben jelentse azt be dr. Nicolae Bozonea, Cluj, Calea Victoriei címre. Dr. Nic. Bozonea, dr. Koptler Bernát, dr. George S. Jimbea, dr. Virgil Stan.

— A makacs öngyilkos. Néhány nappal ezelőtt R. Juliska tizenkilencéves retézári urileány szerelmi bánatában marószódával megmérgezte magát. A marószóda teljesen összegegette a szerencsétlen urileány nyeldekülését, akit beszállítottak a marósvásárhelyi kórházba. A kórházban R. Juliskát megoperálták és műgégét helyezték el a gégeüregben. Tegnap délután R. Juliska öngyilkossági szándékából kiszedte a műgégéjét, de hasztalan, mert az előhívott orvos ideiglenesen visszahelyezte az erőszakosan eltávolított géget és a fiatal urileányt további kezelés végett bevezették Kolozsvárra a sebészeti klinikára. A makacs öngyilkost itt újból megoperálták és ha nem fog megint öngyilkossági kísérletet elkövetni, talán sikerül megmenteni az életnek.

* A kőszvényt már az ókorban is meleg fürdőkkel kezelték. Pöstyén hőforrásainak világhírét is ezernyi kőszvényes gyógygyógyítása alapította meg. A pöstyéni kénfürdők a lerakódásokat az anyagcsere-zavarokat csakhamar megszünteti. A források kiváló hatását észszerű diétával fokozzák. Közlelbi felvilágosításokat a fürdő képviselője: Rózsa-drogéria, Cluj, str. Londrei 21. nyújt, ahol a házikura céljaira szolgáló eredeti pöstyéni iszap is beszerezhető.

ÜZENETEK

ha érdekesek, min-

illetéves helyre jut-

üzenet önének is szól.

Ötödik levele valahogy

blan, ha ügyét meg

uacót kér tőlünk, de

k. Ha ön megfelle-

hozhatónivalunk le-

zások valószínűleg

k. Sem az egyetem,

még nem állapította

sok természetét. Tá-

rtották meg a felvé-

szintileg az idén s m-

g szintén nem történt

dezett cím: Markas

viza nem kell. Ere

L. Nygyelykának

sok látogatása nem

mert előfordult már,

télvet

alaszatási kérdésekben

mert a mi általános

bb számítások és ter-

ul. Mindenesetre be-

akarja adni gyerme-

felállításul jó volna,

legtöbb ipariskolában

elvégeztet, így a ko-

Ha nincs módjában

a akar tanulni, adja

gre, még pedig olyan

manák és testi képes-

gondolatai, szép sorai,

de még rengeteget

, mag kitörött irás-

ág elé.

Olvassa el „I Lipót,

parlamentet,

londoni meg-

st

nyetlen német lap

londoni eredménye-

zak a Ruhr-vidék

ki s jótó visszautat-

at és új Versailles-

bi lap szigorú kri-

amallett helyesli a

és elismeri, hogy

reket értek el a

vasutasok és más

nyolozzák azonban,

ő materiális köte-

után is rendkívül

lenek.

közlelbi napokban

ény ratifikálására

megtagadja, azon-

KÖZGAZDASÁG

A vámtarifarevizio első gyakorlati hatása

Uj vasipari vállalat alakult Romániában

(Cluj-Kolozsvár, augusztus 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az új vámtarifa életbelépése, mely különösen a vasiparnak kedvez, meghozta első gyakorlati eredményét. Az Uj Kelet megírta annak idején, hogy a vasgyárak nagy investícióra készülnek a tarifarevizióval kapcsolatban. Mint jelentik, a galaci Titan, a hunyadmegyei Kalán és nadrégi vasipari művek között fúziós tárgyalások voltak, melyek pozitív eredménnyel végződtek. A fuzionált vállalatok központja Bukarestben lesz.

A fúzió első legfontosabb ténykedése az, hogy az új vállalat a nádorhegyi vasgyárat

üzemtele helyezi, mely jó idő óta leszerelten és teljesen kihasználatlanul áll. Az egyesült vasipari vállalat, melynek üzembehelyezéséhez német tőke is járult, hengervasak gyártásával is fog foglalkozni, ami már kétségtelen jele annak, hogy az új vámtarifa komoly terjeszkedésre inspirálja a romániai vasipart. Eddig hengervasat kizárólag Resica állított elő. Az új üzem hengervasgyártásra való beállítására e cikkben is élénk versenyt támaszt a külföldi iparnak. Az új alapításban a Resica szintén érdekeltsegek vállal.

Kolozsváron szerdán veszi kezdetét az üzletberek utáni községi adók kivetése

A „Monitorul Oficial” 1923-ik évi 63. száma közölte azt a rendeletet, mely a különböző üzlethelyiségek után megállapítandó bérértékeket szabályozza. E rendelet szerint a helyiségek után járó bérérték 20-30 százalék között mozoghat. A szállodák, ékszerkereskedések, cukrászdák és más luxushelyek után 20 százalékos lehet a bérérték utáni adó, míg a vendéglők, klubok 20 százalékos adóra vannak kötelezve.

Peptea György pénzügyi tanácsos az üzlethelyiségek bérértéke után járó adókra vonatkozólag a következő felvilágosítást adta munkatársunknak:

— A „Mon. Of.” által megszabott adók behajtását Kolozsvár városa mindaddig halasztotta, míg elegendő pénz állott rendelkezésére. A városnak azonban most már szüksége van ezekre az adókra, éppen ezért haladéktalanul meg kell kezdenie a behajtást. Az I. fokú iparhatóság már be is terjesztette az üzletbér szempontjából nyilvántartott üzletek és vállalatok névsorát. Az adóhivatal szerdára már száz embert be is idézett a bérértékre vonatkozó szerződések felülvizsgálása végett. A bérérték meghatározását egy bizottság végzi, mely a város 2 delegátusából, az iparkamara egy tagjából és az iparhatóság egy tagjából fog állani. Felbbezésekét 15 nap alatt a városi tanácshoz lehet beajutani. A város a bérérték után járó adókból 5 millió lej bevételre számít.

Egy nagyváradi nagybank tranzakciója. Nagyváradról jelentik: Pénzügyi körökben élénk érdeklődést keltettek a „Biharmegyei Népbank” rt.-nak a „Timisiana” Takarékos és Hitelintézet rt.-al folytatott eredményes tárgyalásai. Mint jelentik, a Biharmegyei Népbank rt. e hó 25-én megtartandó közgyűlésén alapitóját 120 millió lejre emeli fel és az alapító felemelt részének megfelelő részvényeket névértékben a „Timisiana” fogja megvenni. Ezenfelül a „Timisiana” a „Biharmegyei Népbank” rt. különböző vállalataiban külön tőkékkel is részt vesz.

A miniszter nem hagyta jóvá a Timisiana és a Temesvári Városi Takarékos fúzióját. Temesvárról jelentik: Az Uj Kelet hírt adott arról, hogy a Timisiana és a Temesvári Városi Takarékos között fúziós tárgyalások indultak meg. Mint jelentik, a fúziós törekvések nem valósulhattak meg, mert a fúzióra vonatkozó előterjesztést a minisztérium nem hagyta jóvá. Hírlik, hogy a fúzió elé személyi akadályok is gördülnek.

Románia megkezdte külföldi tartozásainak fizetését. Bukarestből jelentik: A pénzügy minisztérium intézkedett Londonban, hogy a román állami adósságokból az október elsején esedékes részletet a British Overseas Banknál fizessék ki. Ugyancsak tegnap intézkedett a kormány, hogy a Banca Italia révén 9 millió lirát fizessenek ki az Olaszországban elhelyezett kincstári bonok első részleteként. Az olasz bankoknál nemrég létrejött egyezmény óta ez az első komoly lépés az egyezmény perfectálására.

A nagyváradi husiparosok az összorgalmi adó eltörlesztésért. Nagyváradról jelentik: A nagyváradi husiparosok szakosztálya legutóbbi ülésén elhatározta, hogy a Kolozsváron megtartandó husipari kongresszuson öt taggal képviselteti magát és részt vesz az egy százalékos forgalmi adó eltörlesztésért indított mozgalomban.

Amerikai hitel a német textilipar nagyobb összegű hitelt kap amerikai bankoktól azzal a feltétellel, hogy a kölcsönt amerikai gyapóvásárlásra fogják felhasználni.

A Ganz-Danubius művek eladták vaskészletüket. Budapestről jelentik: A Ganz-Danubius művek mintegy 300 vagonnyi vaskészletüket piacra dobták, még pedig napi áron alul. Hír szerint a gyár a vasárak esésére számít.

A mai valutapiac

A mai valutapiacra a bukaresti nagybankok ünneplése miatt csak az erdélyi bankok árai alakulhattak ki. Áru bőven volt, de az árakban lényeges változás nem állott be. Élénk forgalom mellett a következő árak alakultak ki: Osztrák korona 326-330, magyar korona 345-350, cseh korona 646-650, svájci frank 41-35-41-50, dolár 216 00-218, francia frank 12 20-12 35, font sterling 997-1000, olasz lira 9-90-10-00.

Váltapiac augusztus 18-án:

Zürich. Nyitás — Zárlat: Berlin 125 00-125 00, Amsterdam 207 40-207 40, Newyork 528 5/8-529 7/8, London 2405 00-2406 00, Páris 3030-2970, Milano 2896 00-2885, Prága 1577 50-1577 75, Budapest 69 50-69 50, Belgrád 660 00-660 00, Bukarest 240 00-240 00, Varsó 102 50-102 50, Bécs 74 75-74 75.

A csehszlovákiai víziutak kongresszusa. Pozsonyból jelentik: A nemzetközi Dunavásár tartama alatt, augusztus 29-én Pozsonyban a csehszlovákiai víziutakra vonatkozó tanácskozás lesz.

A n. é. vásárlóközönség szives figyelmét felhívjuk arra, hogy

Figyelem! engrosüzletünket Figyelem!

detail osztállyal bővítettük ki.

Eladásra kerülnek a legolcsóbb árak mellett:

Vásznak 28- lejtől feljebb
Zefírek 35- lejtől feljebb
Kanavaszok .. 38- lejtől feljebb

Továbbá női és férfi szövetek, Kabátkelmék és különböző bélésárak

Landesmann & Weisz

Cluj, Uránia-palota, (Galea Regele Ferdinand 35. szam.)

Figyelem! Rudolf Mosse No 4019 Figyelem!

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Baróti Böske felbontotta a szerződését a kolozsvári magyar színházzal. Vasárnap este Ohnet „Vasgyáros”-át adták a magyar színházban, Taray Ferenc vendégfellépésével. A gyér számú közönség soraiban élénk feltűnést keltett, hogy Baróti Böske szerepét Marsi Gizi játszotta, mindazonáltal, hogy a színházon Baróti neve szerepelt. A beavatottak arról beszéltek, hogy Baróti Böske és a színház igazgatósága között váratlanul differenciák merültek fel és a művésznek hirtelenül cserbenhagyta a színházat és az előadást. Baróti Böske visszavonulása igen súlyosan gyöngítette a magyar színház amugy is legyöngült drámai együttesét és ezért kérdést intéztünk a színház titkárságához az ügy felől. A színház titkársága azt a felvilágosítást adta, hogy a művész valóban és egyoldalúan felbontotta a szerződését. A szerződésbontásra egy szereposztás adott alkalmat. A magyar színház néhány nap mulva elő fogja adni a most elhunyt Bródy Sándor egyik szindarabját, a „Lyon Lea”-t. A darab címszerepét a legutolsó előadás alkalmával Baróti Böske játszotta. A színház igazgatósága most mégis elvette Barótitól a szerepet és Poór Lilire osztotta ki. Baróti ezt bántónak érezte, egy lemondó levél kíséretében visszaküldötte az összes szerepeit a színháznak és a vasárnap esti előadás elől vidékre rándult ki. A színház felvilágosítása szerint Barótin semmi sérelem nem esett, mert a Lyon Lea címszerepe eredetileg is Poór Lilire volt kiosztva és csak egyszer, amikor Poór megbetegedett, játszotta a szerepet Baróti. Természetes, hogy a darab reprise alkalmával újra Poór Lilire osztották ki; Molnár Ferenc Hattyujában éppen fordítva volt az eset: Poór Lili játszotta egyszer, amikor Baróti volt beteg, de az új szezonban azért újra Baróti játszott ki. Egyébként a színház szerződészegésért színházi törvényszék elé fogja állítani Baróti Bösket és a tegnapi előadásról történt jogszavatlan elmaradása miatt külön kártérítési pert is fog indítani ellene. Eddig szól a színház titkárságának felvilágosítása. Reméljük azonban, hogy a békés megoldás nem lesz lehetetlen és mindkét fél engedékenységet fog tanusítani. Ezt annál is inkább, mert Baróti Böske visszavonulásával valóban nagy veszteség érne a kolozsvári magyar színházját, viszont bizonyos az, hogy Baróti meg nem engedhető eszközzel élt, amikor egy előadást az utolsó pillanatban cserbenhagyott.

Heti műsor

Szerda: Nincs elvámolni valója? [Sorozatszám 7.]
Csütörtök: Süt a nap [Ujdonság, először, sorozatszám 8.]
Péntek: Süt a nap. [Ujdonság, másodszer, sorozatszám 9.]
Szombat d. u. fél 4-kor: Az ördög [Méréselt helyekkel, sorozatszám 10.]
Szombat este 8-kor: Lya Lea [Ünnepi előadás, Bródy Sándor emlékeztére, Janovics Jenő föllépésével, sorozatszám 11.]
Vasárnap d. u. fél 4-kor: A biboros [Méréselt helyekkel, sorozatszám 12.]
Vasárnap este 8-kor: B névtelen asszony [Lengyel Vilmos bucsuföllépésével, sorozatszám 13.]
Hétfő: Süt a nap [Ujdonság 3-adszor, sorozatszám 14.]

MOZGÓK MŰSORA

Select-Mozgó Kedd aug. 19. A borzalnak utja. Regényes történet 5 felvonásban Fred Wallace regénye után Rendezte: Kertész Mihály Főszerepben: Lucy Doraine és Alfans Fryland
Uránia-Mozgó. Kedd aug. 19. A vakmerő. Rejtélyes Amerikai cow-boy dráma 6 felvonásban. Főszerepben az amerikai vakmerő lovagló Tam Mix.
Apolló-Mozgó. augusztus 19. Rendkívüli előadás! Maritunas. Oagy bűnügyi dráma az apacsok életéből 6 felvonásban. Főszerepben: Conrad Veidt:

SUCHARD

CSOKOLÁDÉ

HÁZTARTÁSRA ÉS NYERS EVÉSRE.

Csapágyfémeket (saját gyártmány) legolcsóbban szállít Grossmann Jenő Nagyvárad Baross-utca 10. sz. Sürgőnyci m: Grossmasin. Telefonszám: 286

A Kiniz

Kinizsi—
A román
atlétikai
atl

Victor
de érdeke
Victoria k
pata a T
Tőrekvés
dást kelte
füzött re
madásaiva
rekvés há
átadását M
értékesíti.
ték sokszo
játék nyor
csere után
ban, de m
Victoria a
irányítását
25 ik perc
káról kap
nár hibájá
Tőrekvést
vetik szor
peroben a
Tőrekvés
lágyi a 16
rugást Ist
hoz passzo
len hálóba
mérkőzés s
ható indok
kisebb ka
Grosescu (k
korlott erő
Victor
Husor
Arad.

szágos baj
nyerte a
s főként
elő gólt
Kajla hibá
Kajla ismét
ki. A 43. p
szerzi a N
Kinizsi ura
most már
szabálytalan
itelt tizeneg
közé gurítja
ami a K
Tánczer, ma
további ké
Bazna bíró
jól vezet

Temesvá
(Részlet) 5:
győztes csa
szani újabb
jut az első
A TAC
gusztus 15-é
versenye, am
dot eredmén
Eredmények:
2. Bergenth
200 m. 1. B
VSC, 3. Sch
madik. Rosz
2. Kozovics
2 m. harmad
mp. országo
VSC. Felügy
Kabát AAC
Pálffy AAC,
harmadik. 50
2 Wild I., 5
AAC 175 cm
ATE 160 cm
háromszor haj
scher TAC 6
rabás VSC 57

ZON

SPORT

A Kinizsi Románia bajnokcsapata

Kinizsi-NAC 4:1. Victoria-Törekvés 2:1. A román válogatott csapat. A TAC országos atlétikai versenye. Amerikai és német uszók, atléták Bécsben és Budapesten

Victoria-Törekvés 2:1 (1:0). Váratlan, de érdekes és megérdemelt győzelmet aratott a Victoria komplett összeállításban szereplő csapata a Törekvéssel szemben. A nagyváradi Törekvés tegnap szereplő csapata nagy csillogást keltett és korántsem váltotta be a hozzá-fűzött reménységeket. A játék a Victoria támadásaival indul és a 8-ik percben már a Törekvés hálójában a labda. Istvánffy pontos átadását Megyeri kapásból védhetetlen góllá értékesíti. A bíró erélytelensége folytán a játékosok sokszor durva; tervszerű támadások, összjáték nyomait hiába kutatjuk a pályán. Helyese után 20 percig a vendégcsapat van frontban, de nem veszélyeztet. Az állóképesebb Victoria azonban ismét átveszi a támadások irányítását. Az előrehuzódott Chiffor mellett a 25-ik percben Csomag megszökik, a 16-os sarkáról kapura lö és az ívelt magas labda Molnár hibájából a kapuba kerül. Hibás, inkább a Törekvést sújtó bírói ítéletek és faulok követik szorgalmasan egymást, végül a 30-ik percben a feleselő Zizát kiállítja a bíró. A Törekvés összeroppan, két perccel később Szilágyi a 16-os vonalon haudset vét. A szabadrugást Istvánffy a szabadon hagyott Csiciganhoz passzolja. Kuoli kifut és a labda a védetlen hálóba kerül. Ez a gól megpecsételte a mérkőzés sorsát, melynek végét Székely vitatható indokoltságu kiállítása és az ezt követő kisebb kaliberű botrány tették változatossá. Grosescu (Ácsulap) bíró még nem elég gyakorlott erősebb mérkőzések vezetésére.

Victoria ifj-KMTE ifj. 1:0 (1:0)
Husos-RMS 1:1 (1:0). Bíró Dordea.

Arad. Kinizsi-Nac 4:1 (2:1). Az országos bajnokság döntőjét eruttal harmadikban nyerte a Kinizsi. Győzelme megérdemelt volt s főként jobb csatározásának köszönhető. Az első gólt már a 3. percben éri el a Kinizsi, Kajla hibájából Semler révén. A 24. percben Kajla ismét hibáz, amit Froeh góllá használ ki. A 43. percben Rouay egyéni játéka megszerzi a NAC egyetlen gólját. Szünet után a Kinizsi uralja a mezőnyt, de a NAC védőime már résen van. A 30 percben Hoksáry szabálytalanul szereli a lefutó Dreschert, a megítelt tizenegyeset Ströck kapu kollégája kezei közé gurítja. A balszerencse lehangolja a NAC ot, amit a Kinizsi kinasznál és a 37. percben Tózer, majd a 39. ben tizenegyesből Hoksáry további két góllal biztosítja a győzelmet. Bizna bíró néhány súlyosabb hibától eltekintve, jól vezette a mérkőzést.

Temesvár. ZsSE (Jimbolia)-Internationale (Révita) 5:0 (2:0). Osztályozó mérkőzés. A győztes csapat a lugosi Vulturul-lal fog játszani újabb osztályozót, amelynek győztese bejut az első osztályba.

A TAC országos atlétikai versenye. Augusztus 15-én pénteken folyt le a TAC országos versenye, amely Kabát révén 2 új országos rekordot eredményezett szerény rekordtáblázatunkon.
Eredmények: 100 m. 1. Stefan AAC 11.4 mp., 2. Bergenthal TAC, 3. Erley AAC, 3 m. nyerve.
200 m. 1. Bergenthal TAC 25.3 mp., 2. Korom VSC, 3. Schiller AAC. Mellel nyerve, 10 m. harmadik. Rosz idő, 400 m. 1. Korom VSC 56 mp., 2. Kozovics TAC, 3. Letter TAC. 10 m. nyerve, 2 m. harmadik. **800 m.** 1. Kabát AAC 2 p. 0.6 mp., országos rekord. 2. Kozovics TAC, 3. Wild VSC. Főszappal, szép finissel nyerve. **1500 m.** 1. Kabát AAC 4 p. 23 mp., országos rekord. 2. Pálty AAC, 3. Wild VSC 30 m. nyerve, mellel harmadik. **5000 m.** 1. Márton VSC 17 p. 30 mp., 2. Wild I., 3. Wild II. **Magasugrás.** 1. Stefan AAC 175 cm., 2. Barabás VSC 165 cm. 3. Glück ATE 160 cm., Stefan a 191 cm.-re feltett lécat háromszor hajszálnyira dobja. **Távolugrás.** 1. Fischer TAC 617 cm., 2. Stefan AAC 593, 3. Barabás VSC 576 cm. **Súlydobás.** 1. Pop Zrilla

(Coltea) 1136 m., 2. Fischer TAC 10.70 m., 3. Litvay (Kinizsi) 10.10 m. **Diszkoszvetés.** 1. Pop Zrilla 83.84 m., 2. Spolarich VSC 37.26 m., 3. Litvay (Kinizsi) 34.94 m. **Gerelyvetés.** 1. Pálty AAC 40.44 m., 2. Tankóczy TAC 40.29 m., 3. Litvay (Kinizsi) 39.29 m. **4x100 m. staféta.** 1. TAC (Schiller, Galon, Erley, Stefan) mp. 2. TAC 3. VSC. **Olimpiai staféta.** 1. VSC (Wild, Korom, Fischer, Barabás) 3 p. 47 mp., 2. AAC, 3. TAC. Az ifjúsági számokat a Kinizsi atlétái nyerték mérsékelt eredményekkel. A TAC jubiláris vándordíjának győztese az AAC lett 41 ponttal a VSC 32 és a TAC 27 pontjával szemben.

Nagyszében. VSC-HTV 8:3 (3:2). VSC-Soimil 2:1 (1:0). VSC-NSE 4:1 (3:1). Három napon vendégcsapelt a Valkáni SC Nagyszében és mindháromszor szép győzelmet aratott a legerősebb sibui egyesületek ellen. A gólok javarészt Licker lötte.

Nagyvárad. AMTE-Egyetértés 2:0 (1:0). Bíró: Sántó. Érdemtelenség, nivótlan játék, minikét gólt Morócz lötte.

Szatmár. KAC-SzSE 3:1 (2:1). Bíró: Grosz. A KAC szép győzelmet aratott a jóképességű vidéki egyesület ellen. Rakitovszky és Raduch löttek a kolozsvári csapat góljait, míg a vigaszgólt Keller szerezte meg.

Dés. PTT (Cluj)-DMTE 1:0 (1:0). A postás csapat biztosan győzött Beka góljaival. Bíró: Pop.

Brassó. Brasovia-Hargita 1:0 (1:0). Bíró: Szabó. Unalmas, csapodó játék, amelynek gólját a 3. percben Ajoston rúgta.

Segesvár. Lomási SC-Vulturul 4:1 (2:0). Bíró: Kleiu. A „Lomási” biztosan győzött. A második felidő 38. percében érte el a győztes csapat negyedik gólját, mire a közönség barantott a pályára és megakadályozta a játék folytatását. A bírót csak néhány tiszt tudta megvédeni a tetleges izultusoktól.

Szamosújvár. Spárta-KMTE 3:1 (1:0).
Máramarosziget. KKASE-Sánson 2:0.

A bécsi Dianabadban Weissmüller részvételével rendezett uszóverseny eredményei: **400 m.** 1. Weissmüller 5 p. 11 mp. 2. Barges, Németország. **100 m.** 1. Krüger Amerika 1 p. 05.6 mp., 2. Dahlen Németország. **100 m. m. ill.** 1. Radamacher Németország 1 p. 18.3 mp. **Ausztria-Németország válogatott víziló 5:4.**

A KAC országos tenniszversenye. Rekordnevezések, gyönyörű versenyek, pompás rendezés és teljes siker jellemzői a KAC országos tenniszversenyének, amely a pünteiki esőzés miatt nem fájzódhatott be teljesen. Az eddigi eredmények a következők:

Férfi egyes. 1. Dr. Lupp AKE, 2. Dr. Marosi KAC, 3. Dörmer AKE és Lini MSE. Dr. Lupp a döntőben 6:1, 6:1, 6:3 arányban verte Marosit, aki előzőleg 9:7, 9:7 arányban győzött Dörmer ellen.

Női egyes. 1. Fülöp AKE, 2. Fiedler Márta AKE, 3. Pascanó 4:6, 6:3, 6:3 arányban győz.

Férfi egyes II. oszt. A döntőbe jutottak Buday TAC és Winternitz TAC akiknek mérkőzését 6:3, 3:2 (Buday javára) állás után a sötétség miatt félbeszakították. A harmadik helyre Berakméry MSE és Tischler KAC jutottak.

Férfi egyes ifj. A döntőben Mannheim TAC és Bleyer NAC mérkőznek. Harmadik Straub KAC és Panajett MSE

Vegyes páros. D. Lupp-Fiedler, Dörmer-Fülöp és Kiss testvérek vesznek részt a mai döntőben.

Morár Teofil dr. összeállította a román csapatot. Nagyvárad jelentésünk szerint Morár dr. elfogadta a központ megbízását és újból vállalta a szövetségi kapitány tisztségét. Morár dr. nem kíván triált tartani, miután a legtöbb játékos formáját már ismeri, hanem a tegnapi Kinizsi-NAC mérkőzés után, amelyet végigvezett, így állította össze Romániának a csehek ellen szereplő csapatát: Ritter (Kinizsi), Kozovics (TAC), Bartha (Törekvés), (Kozovics helyett esetleg Hoksáry Kinizsi játékos) Guru (NAC), Vogl (Kinizsi), Weichelt (ATE), Ströck II. (Törekvés), Froeh (Kinizsi), Schiller (Kinizsi), Semler (Kinizsi), Auer I. (AMTE). Morár dr. az összeállításánál tekintettel volt arra, hogy lehetőleg erős fizikumú legénységet állítson ki a csehek ellen, akinek játékmódra tudvalegleg meglehetősen erős. Miután a cseh labdarúgószövetség ragaszkodott az augusztus 31-iki terminushoz és nem engedte bele, hogy a válogatott mérkőzést hétköznapi játékok is, a nemzeti szövetségi kapitány nem állított be kolozsvári játékosokat a csapatba. A kolozsvári játékosok mai formája mellett nagyobb sullyal ez nem esik latba, a lagiókább számbajövő Guga pedig külföldön tartózkodik és így szereplésétől el kell tekinteni.

Kövérék-Soványak. A mi hivatalos ünnepek alkalmával kerül eldöntésre az oly régóta lézülő sörmérkőzés a Kövérék és Soványak között. A szenzációsnak ígérkező mérkőzésen a csapatok a következő összeállításban veszik fel a küzdelmet. **Kövérék:** Dobreczeni (Magyar Színház), Kovács (KMTE)-dr. Dantrava L. (Amerika), Janovitz (H)-Bárczi Mihály (Magyar Színház)-Hirsch (Metropol), Jordáni (Nyomdászok)-Salamon (H)-Nagy Adám (KAC)-Saliceanu (V)-Blumberg (V). **Tartalék:** B. Jozel (v. Széchenyi-tér, 225 kiló). **Soványak:** Geuce I. (e. k.), Savu (V)-Barta (Énekesek), Péter (KAC)-Geuce II. (e. k.), Lórinze (Ujságírók)-Erdélyi (Ujságírók)-dr. Baedek (KAC)-Popescu (U)-Ferenaczy Gyurka (Ujságírók)-Kovács (Providentia) A nagy csapatok küzdelme előtt a Haggyibor és a KMTE törpék játszanak.

Pályázat.

Az orthodox hitközség átalakuló hátag-i (jud. Hunedoara) anyahitközség a megiresedett kántormetszői állásra kiírja a pályázatot. Pályázhatnak orth. képesítéssel bíró egyének. Javadalmazás: meg-egyezés szerint. Az állás szeptember 15-ig elfoglalandó. A meghívottak utilköltségét megtérítjük.

Katz Lajos hitk. jegyző
Dr. Deák Lajos hitk. elnök

Zsák Zsineg Kötél
HAVAS DEZSŐ TIMISOARA

Eredeti francia
Ólomseréket
minden nagyságban, raktárról azonnal szállít
„Mecano” R.-1. tiókja
Cluj, Calea Victoriei 45. Telefon Int. 356.

NAGYBAN gyermekjátékokat, kötött-és díszműűrukat legjobban **KICSIBEN**
Eisenstädter Fülöp és Társa cégnél vásárol Cluj,
Strada Regina Maria 13.
Gyermekkoscsik és kofferűrukat teljes kiűrusítása

Longines
7 GRANDS PRIX
Legpontosabb óra

VÉSZET
a szerződését a
1. Vasárnap este
magyar színház-
ptével. A gyér-
nk feltűnést kel-
pét Marsi Gizi
a színponton Ba-
ttak arról beszél-
színház igazgató-
k merültek fel
enhagyta a szin-
bse visszavonnu-
a magyar szin-
rámái együttesét
zínház titkársá-
tithársága azt a
tűvésznő valóban
a szerződését. A
tás adott alkal-
nap mulva elő-
dy Sándor egyik
A darab címsze-
almával Baróti
zgatósága most
bet és Poór Li-
ántónak érezte,
n visszaküldötte
és a vasárnap
indult ki. A
Barótin semmi
ron Lea címsze-
vált kiosztva és
gbetegedett, ját-
nézetes, hogy a
Poór Lilire osz-
tlyujában éppen
ti játszotta egy-
da az új szezon-
ák ki. Egyébt-
színházi tör-
óti Bóskét és a
tulatlan elmara-
bert is fog indí-
ban, hogy a bé-
den és mindkét
tani. Ezt annál
szszavonulásával
kolozsvári ma-
nyos az, hogy
közzel élt, ami-
matban cserben-

rozatszám 7.]
szór, sorozatsz 8.]
dszor, sorozat 9.]
[Mérsekelt hely-

bi előadás, Bródy
Jenő föllépésé-

Mérsekelt hely-

sszony [Lengyel
atszám 13.]
sorozatszám 14.)

RA
9. A borzalnak
Fred Wallace
Főszerep-
and
A vakmerő.
6 felvonásban.
vágló Tam Mix.
Rendkívüli elő-
ama az apacsok
Conrad Veidt:

RD
E
S EVÉSRE

Sürgőnyci m:
efonszám: 286

ZONGORA OCASSIÓ
Kitűnő hangu rövid, keresztűros
zongorák, pianinók már 25.000
leitől kaphatók. Alkalmi vétel.
Telefon 13-45 sz.

STERNBERG
Oradea-Mare
Piata Unirei
2.

APRÓHIRDETÉSEK

Rendszeri kiadásánál egy sz. B., vastag betűvel 6.- lejt. Legkisebb hirdetés 30 lej. Álláskeresőknek 30% kedvezmény

Herkovits Jenő

uri szabóságát áthelyezte
Str. Vlahtja és Str. Iuliu Maniu sarok.
Allandó bel- és külföldi szövetudonságok raktáron. Első osztályu munka készül.

Perzsa és szmirna szőnyeg jutányos áron kapható és megrendelhető bármily méretben a

Covoara-

nál Cluj, Strada Londrei (Hosszu-utca) 26. Kérjen árajánlatot. 1670

Könyvszükségletét az Uj Kelet könyvostálya-nál fedezze! Bárhol megjelent könyvek beszerzését vállaljuk.

250.000 lej tökével rentabilis vállalatnál abszolút mélegképes főkönyvelő és irodavezető, ki általános kereskedelmi szakismerettel egyszersmint önálló magyar, német, román levelező is, vezető állást keres. Megkereséseket „Szombat megtartásával” a kiadóhivatal továbbít. 7616

Eladó egy jókarban levő gyapjúfűrésülő gép, egy transmissio és több fa- és vas transmissio kerekek. Megtekinthetők a „Lebeda” paplangyárban, Cluj Str. Jasilor 14. 7641

Veszünk mentha fűvet, Acida vegyi gyár Oradea-Mare, Piata Mihai Viteazul 11/a. 7657

Fiatal segédet ki üvegezésben és képkerekezésben jártas, felvész Schwimmer Ernő üveglétele Dej, 7658

Belvárosban két intelligens fiatalember szobát, teljes ellátással kaphat. Cim a kiadóban. 7656

Jó forgalmu sátor bérbé kiadó. Ertekezni Boldog-utca 14.

Fiatal jobb házból való özvegyasszony orth. kóser háztartás vezetését a legkényesebb igényeket is kielégítően vállalná, hová 5 éves leány gyermekét is magával vihetné. Cim öz. Lébné Ludoşul de Mureş Calea Reg. F. 57.

Röfös és női divat szakmában idősebb elsőrendű kiszolgáló románul beszélő segédet keresek Azonnali fényképes ajánlatot kér Spitz Béla Satu-Mare 7674

Teljes ellátásra vállal Nagyváradon, a város központjában zongora és fúrdőszobahasználattal intelligens izr. urinő két, jó házból való, 10-12 éves leánykát. Cim: Berger Antalné Oradea-Mare Str. Gojdu 42. 7672

Suche zu zwei, 9 und 10-jährige Kinder ein Freulein, was deutsch, französisch und Klavier unterrichten kann. Kaufmann David & Söhne Satumare.

Divatáru üzlet berendezése olcsón eladó. Megkeresések Rudolf Mosse céghez, Str. Reg. Maria 37 7664

Aki a modern héber nyelvet rövid idő alatt megakarja tanulni, vagy gyermekeit taníttatni, közzölje címét a kiadóhivatalnál, hol elsőrangú héber tanerő áll rendelkezésre. 7656

LÁDAGYÁR

Mindennemű ládákat és fadóbozokat össze-szegeztet és szétszedett részekben megrendelésre azonnal készít és bár-hova szállít a legolcsóbb áron

Sajovics és Lebovits faterkedés és ládagyár
Cluj, Strada Cernăuți (volt Kajántói-ut) 1 sz

A Kolozsvári
CZELL
sörfőzde
világos

„URSUS”
söre
a közönség
legkedveltebb itala

Oxigén

autogén hegesztéshez szükséges teljes felszereléseket, alkatrészeket és anyagokat raktárról legelőnyösebb áron és feltételekkel szállít **Arad! Első Oxigén és ipari gáz R.-T., Arad.** Oxigént prompt szállítunk Rudolf Mosse No 9064

MODE DE PARIS

S. EISENSTÄDTER
szűcs és szörmeárúház
Telefon- **CLUJ** Táviratcim:
szám: 768. **MODEPELZ.**
PIAȚA UNIRII No. 12.

Szűcs és szörmekereskedők figyelmébe

Angro osztály:
Calea Victoriei 2. Telef. 724.

Fiók:

Timisoara, Szentgyörgy-tér 1. szám
Telefon: 23-01.
Alba-Iulia, Calea Regele Ferdinand 4.

Rador* No 1329

„ASTRA”

Prima Fabrică Română de Vagoane și Motoare S. A.
Vezérigazgatóság: Bucuresti, Str. Lascar Catargiu 11. Sürgöncim: Vagonastra Bucuresti. Levélcim: Postafiók 136.

Autobuszok közuti használatra, fürdőtelepek részére, városok közötti forgalomra. — Üzemterveket, rentabilitási számításokat készségeggel és díjmentesen készítünk. Teherautomobilok kardan vagy lánchajtással, három és fél tonna hasznos teherbírással. Tartányautomobilok benzín, olaj és petróleum szállítására. Ürtartalom 3550 liter. Tüzoltóautomobilok városi tüzoltóságok részére. Öntözőautomobilok városok részére, 5 m. átlagos öntözésszélességgel. Precíziós esztergapadok Withworth, vagy méter méteres csavarmenetek vágására berendezve. Csucstávolság 1000—1200—1400 és 2500 mm. Excenterpresek kilengés 30 mm. Nyomóerő 8 tonna. Elektromos gépcsoportok 3.5 Kw, 110 vagy 220 Volt táplál 150 db 25 gyertyafényű körét. Benzinmotorok 6, 14, 45, 60 és 90 HP. Furógépek 15 és 35 mm átm,

Ügyarmányaink eredeti gyári áron beszerelhetők az alábbi bizományi raktárakból
ARAD: Intreprindere de Maşini și Automobile Strada Alexandri No. 6.
BRASOV: „Silvania” Műszaki vállalat, Str. Spitalului 64.
CLUJ: Blaga Emil, Műszaki Vállalat, Piața Ștefan cel Mare 3.
LUGOJ: Schwäbische Zentralbank Filiale Lugoj.
MEDIAS: Maschinenabteilung der S. S. Landwirtschaftsverein.
ORADEA-MARE: „Economia” Kereskedelmi és Ipari R. T., Piața Mihai Viteazul No. 1.
SĂTMAR: Prinz Testvérek Vasöntöde és Gépgyár.
SIBIU: Maschinenabteilung der S. S. Landwirtschaftsverein.
SIGHIȘOARA: Maschinenabteilung der S. S. Landwirtschaftsverein.
TÂRGU-MUREȘ: Biró E. dipl. gépészmérnök műsz. vállalat, Str. Ștefan Voda No. 1/a.
TIMISOARA: Schwäbischer Landwirtschaftsverein.

CEMENT-IPARI GÉPEK

Cementtétőcserepek, beton- és salaktéglák, üreges betonblokkok, padló-, járda- és garnitoidlapok gyártására, kézi és erőhajtásra, formák, betoncsövek, kutgyűrűk, lépcsők, vályuk stb. előállítására, közszók, hengerművek, betonkeverők, I-a cementfestékek. Te'jes asbestcement pa'agyári (Eternit) berendezések. — Betonkeverőgépek

MODERNA

ÉPÍTŐIPARI GÉPEK ÉS RADIATOR
R.-T. BRASSÓ, KIS-UTCA 12. SZÁM

Árlisták, költségvetések és látogatás díjmentesen

Vágott és vágatlan tüzifát

vagon, öf- és mázsatételekben, ugyazintén meszet, cementet és gipszet legolcsóbban szállít a **Calcit Művek R.-T. Cluj**
Str. Drăgălina (v. Fellegvári-ut) 9. Telefon interurbán 11-06
Egy m' oltott mész 400 lej

Tüzifa a prítógépeket

körfűrész állványokat, szállítható motoros körfűrészeket, hasító gépeket, teljes tüzi faaprító telep berendezéseket fűrészgyári valamint

asztalosipari gépeket

kedvező fizetési feltételek mellett szállít

Mecano Rt.

fiókja, Cluj, Calea Victoriei 45. (v. Kossuth L.-u.) Telef. Int. 356.

porcellán és Steingutedények

étermi-, kávéházi- és háztartási felszerelések, csiszolt préselt és fuvott üvegáruk, lámpaárúk, demyohn, gyógy-szer és befőttesüvegek legelőnyösebben beszerelhetők: **Ausländer Lajosnál Cluj**
Piața M. Viteazul (volt Széchenyi-tér) 39. Telefon 954

Keleti szőnyegek

szővése eredeti perzsa és szmirna minőségben minden kivánt méretben. Szőnyegek művészies javítása

„Vénus” szőnyegszővőgyár

Cluj, str. Surda (Kis-u) 33

Kadima Nyomda- és Kiadóvállalat R.-T. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop (volt Brassay-utca) 10 szám.

ESZTERGÓSI HIVATAL ÉS
Cluj-Kolozsvár
L. Pop, (Brassay-utca)
Telefon: Szerkesztőség és kiadóhivatal
Zs. N. Sz.
A kéziratok kizárólag szerkesztőségnek adandók. Kéziratok adunk v

1924 augusztus

Lloyd

Lloyd hónapok óta a közönség szerűség a lehező oszlatja többség kongatja got a n dig jeg cikk, ar heio, az tion.” u

Hasztalan Angliát szél lássa, milyen nagy állam e tum. Nálunk nem kezdődött hónap óta s el, de még e uralma alatt. különbséget ha emléket javaslatot, az egy évvel ez precizen kör pontját és n az állam tej melési rendr

felsorolta a kait és büncsakis a szocnshidej'n sztemogaita a nagy beszededonald hét kanyi idő őt és a párt, n vallás mellettülésszak alatt

Es hogy uralom után akkor mind Nincsen keápolta volna kormány a k hisérletet, n zitiv lépések fejlesztésére ségből, vagy ből történt. a parlamentben, szinte l iránti szimpá burzsoáziát liberálisok állami kölca a bérlők az áron megv metódus az lesztésére és és ezer prolet talistákat ter

lányatörvénele egy igaérkezett hi-percet szerze Mi magy tartózkodó p hogy a mai mely szociali resztülvinni sirját ásná n csen többség sok éber sze liberálisok f liberális veze many halot egyike ama